

MADDE BAĞIMLILIĞI ÖĞRETMEN KILAVUZU

2015

"Çocuklar her türlü ihmal ve istismardan korunmalı ve onlar her koşulda yetişkinlerden daha özel olarak ele alınmalıdır."

H. Ortak

BAĞIMLILIK NEDİR?

Bağımlılık; bireylerin kendilerinin ruhsal ve bedensel sağlığına ya da sosyal yaşamına zarar vermesine karşın, belirli bir eylemi yinelemeye yönelik önüne geçilemez bir istek duymaları halidir.

MADDE BAĞIMLILIĞI NEDİR?

Herhangi bir maddenin tedavi amaçlı olmaksızın, fizyolojik bir gereksinime yanıt vermeden, giderek artan miktarda kullanılmasıdır.

Bir maddenin belirgin bir etkiyi elde etmek için alınması sürecinde ortaya çıkan bedensel ya da sosyal sorunlara rağmen madde alımının devam

etmesi, bırakma isteğine rağmen bırakılamaması, aynı etkiyi elde etmek için giderek madde miktarının artırılması, maddeyi alma isteğinin durdurulamaması durumudur.

"Oğlunuz bugün
okula
gelmemiştir.
Bilginize"

MADDE KULLANAN KİŐİYİ FARKETME YOLLARI

Dikkati yoğunlaştırmada güçlük çeker.

-Sözel iletişimde farklılaşma (arkadaşlarıyla konuşurken saklı, kodlu bir dil kullanma ya da tutarsız konuşma, uygunsuz sözler söyleme) gözlenebilir.

-Hafif uykulu, halsiz ve yorgun gözükebilir, dikkat eksikliği başlayabilir.

-Daha sinirli olabilir, öfke patlamaları görülebilir.

-Okula devamı azalmaya, başarıları düşmeye başlar.

-Kendisine olan özeni azalabilir, çevre ve arkadaşlar eski önemlerini yitirebilir.

-Okuldaki arkadaş grubu değişebilir.

-Gürültüye hassaslık, aşırı uyuma veya gözbebeklerinin iyice küçülmüş olması önemli bir veri olabilir. Aşırı doz halinde ise gözbebekleri genişler. Tatlı yeme isteği uyuşturucu maddenin, sürekli su içme isteği ise amfetaminlerin habercisi olabilir.

-El, yüz ve giysilerde boya ve lekeler görülebilir.

ÖĞRETMEN NASIL ANLAR?

- Bir kişinin madde kullanıp kullanmadığını anlamak kolay değildir.
- Özellikle kullanımın erken evrelerinde bunu anlamak çok daha zor olabilmektedir.
- Belirtilerin çoğu ergenlik dönemine özgü özelliklerle benzerlik göstermektedir. Bu yüzden çocuğu hiçbir koşulda etiketlemeden, okul idaresi ve rehberlik servisiyle eş güdüm içinde çalışılmalıdır.

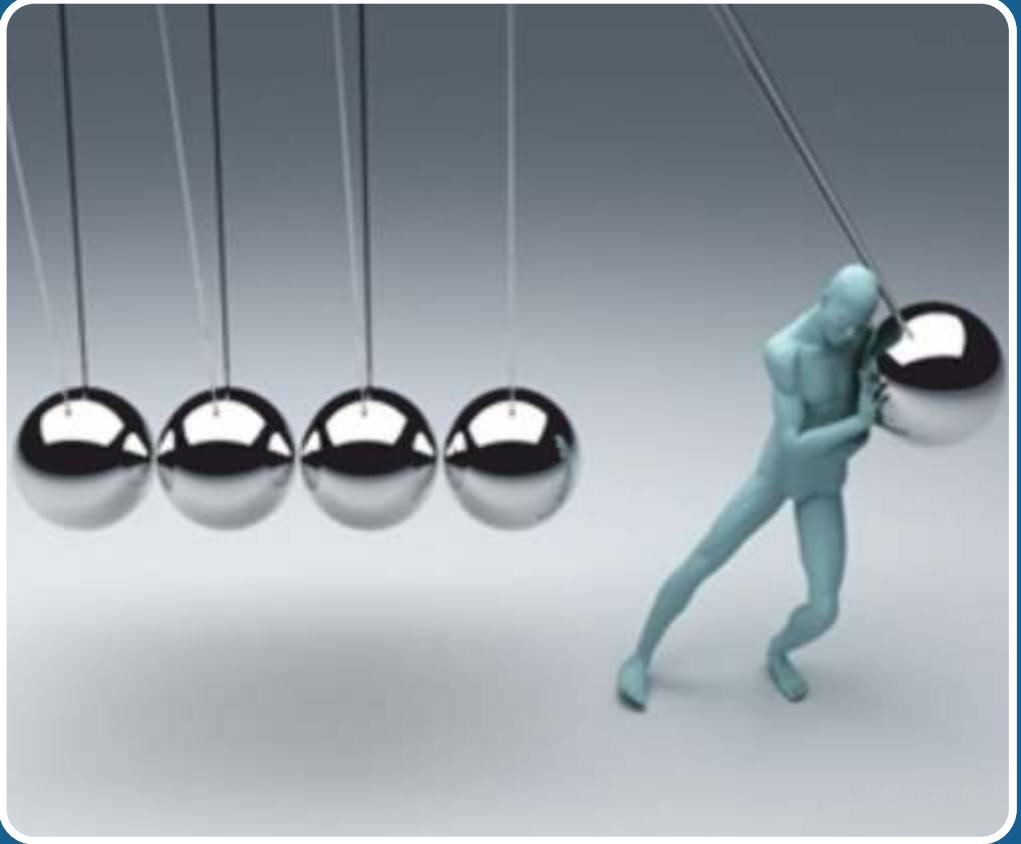

MADDE KULLANIMINI ÖNLEYİCİ ÇALIŞMALAR

- İletişim becerileri kazandırılması.
- Karar verme/hayır diyebilme/amaç belirleme becerilerinin kazandırılması.
- Problem çözme becerilerinin kazandırılması.
- Sosyal becerilerin kazandırılması.
- Riskli davranışın azaltılması.
- Sosyal/Sportif/Kültürel faaliyetler.
- Olumlu davranışların pekiştirilmesi için ödül sistemi kullanılması.

BAŞARISIZ ÖNLEME ÇALIŞMALARI!!!

- Maddelerle ilgili görseller kullanarak madde hakkında detaylı bilgi vermek.
- Polisler ve uzmanlar tarafından maddenin beden üzerindeki olumsuz etkilerin anlatıldığı ve bunların resimlerle gösterildiği madde eğitim programları yapılması.
- Bağımlı olan kişilerin tedavi sürecinin ardından okula davet edilerek öğrencilere yönelik yaşantılarını paylaşmaları.
- Korkutma taktikleri kullanmak.

VAKA HAREKET ŞEMASI

Sakin ve soğukkanlı olun

Madde ile ilgili bilgi edinin

Öğrenci ile diyaloğunuz

Öncelikle tanıyın, kendinizi tanıyın rehberlik ilkelerinden bahsedın, gözlemleyin

HAREKETE GEÇME AŞAMASI

Elimizdeki bilgi doğrulanmışsa ya da doğrulanmasına ihtiyaç duyulmayacak kadar kesinse

Konuyla ilgili olmayan bir görüşme yaparak değişiklikleri gözlemleyin.

Sınıf/branş öğretmenlerinden öğrencinin son günlerdeki durumuyla ilgili bilgi alın, konuyla ilgili şüphelerinizden bahsetmeyin.

Öğrencinin ailesinin son günlerdeki durumuyla ilgili bilgi alın konuyla ilgili şüphelerinizden bahsetmeyin.

Öğrencinin arkadaşlarından son günlerdeki durumuyla ilgili bilgi alın, konuyla ilgili şüphelerinizden bahsetmeyin.

Sakin ve soğukkanlı olun.

VAKA HAREKET ŞEMASI

Kendinizi hazır hissetmeden görüşme yapmayın; varsa önyargılarınızın üzerine gidin.

Madde ile ilgili bilgi edinin.

Öğrenciyle görüşün. Maddeyi kısaca tanıtır, etkilerinden bahsedin, düşüncelerini sorun. Şüphelerinizden bahsedin (... kullandığını düşünüyorum.)

REDDEDERSE

Üzerine gitmeyin, bu konuyu düşünmesini istediğinizi, yardıma hazır olduğunuzu ve yeniden konuyu kendisiyle görüşeceğinizi söyleyerek görüşmeyi bitirin.

KABUL EDERSE

Bu konuda yardım alması gerektiği konusunda ikna edin, yönlendirme yapın.

Maddenin kendisine ve çevresine vereceği zararları yeniden anlatın, sorunun çözülmesi gerektiğini vurgulayın REDDEDERSE bu konuda uzman olan 3. bir kişiden yardım almayı önerin, kabul ederse gerekli yönlendirmeyi yapın.

Yasal bildirim zorunluluğu (TCK.192)

Aileyle görüşün, kısaca maddeyi ve etkilerini tanıtır, kullanım yaygınlığı konusunda bilgilendirin.

REDDEDERSE

Bunu kabul etmenin zor olduğunu ve onu anladığınızı ve desteğe hazır olduğunuzu bildirin. Yasal süreç hakkında bilgi verin.

KABUL EDERSE

Çocuğun yardım alabileceği kurumlar hakkında bilgilendirin, doğru yaklaşma yollarını anlatın.

Okul idaresini bilgilendirin, doğru yaklaşma yollarını anlatın. Öğrencinin etiketlenmesinden özenle kaçının. Süreçle ilgili rapor hazırlayarak RAM'ı bilgilendirin. (Bildirim kurumsal olarak resmi yazı ile okul müdürlüğü tarafından yazılacak)

Öğrencinin yardım aldığı kurumlarla bağlantıya geçin, süreci takip edin. Diğer öğrencilerin eğitimleri ile ilgili çalışmalar yapın.

ÖDEMiŞ İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

YANLIŞ VE DOĞRU YAKLAŐIMLAR

ENGEL		
Sorunu K�c�msemek	"Benim sınıfımda / okulumda böyle Şey olmaz"	Herkesin başına gelebilir.
Dinlememek	"Kes kes ben senin ne söyleyeceğini biliyorum"	Lütfen benimle paylaŐ, seni dinliyorum
Yargılamak	"Bunlardan birŐey olmaz"	Mutlaka bir nedeni olmalı.
Emir vermek	"Bu pis Őeyi hemen bırakacaksın"	Sana destek olmak için elimden geleni yapacağım.
Ahlak dersi nasihat vermek	"Bak yavrum biz senin yaŐındayken sigara bile i�mezdik"	Şu an büyüme �ağındasın ve kullandığın madde bedenine büyük zarar veriyor.
Bilmemek	"Ben �mr�mde böyle Şey görmedim benden uzak olsun"	Bu konuda benim bilgim yok, gel beraber �ğrenelim.
Etiketlemek	"Zaten belliydi bunda bir Őeyler olduğu serseri keŐ ne olacak"	Acaba ne deđiŐti?
Söylediklerine ani tepki vermek	"Neeee?"	Hımmmm...
Korkularınıza dayanarak konuŐmak	"Ya diğerleri de alışırsa"	Sorunun büyüme ihtimaline karşı tedbirli olmalıyız.
Merakı arttırmak	"Şu maddenin de Şöyle etkileri varmış, sen biliyor musun?"	Kullandığın maddenin nasıl etkilerinin olduğunu biliyor musun?
Sorgulamak	"Kiminle içiyorsun, nereden alıyorsun, ne zaman alıyorsun?"	Hazır olduğunda sana yardımcı olmam için gereken bilgileri benimle paylaŐacađına eminim.
Korkutmak	"Seni disipline / polise vereceğim"	Madde kullandığında ticari/yasal olarak bir takım sıkıntılar yaŐayacađını biliyor musun?
�rnek gösterme	"�vrene bak senin gibi bir tane daha var mı?"	"Sen çok özel ve değerlisin hepimiz sorunlar yaŐıyoruz ama önemli olan kalıcı �z�m yolları keŐfetmek.
Genellemeler yapmak	"Sen bittin artık, hayatın mahvoldu"	Bağımlılık tedavisi olan ancak ömür boyu kontrol atında tutulması gereken bir durumdur. Umutsuz olma, hiÇbir Şey için geç değil.

MADDE KULLANMAYA BAŞLAMASINI ÖNLEMELİK İÇİN NELER YAPABİLİRSİNİZ?

OKUL ÖNCESİ DÖNEM

- Model olun.
- Zararlı maddeleri tanımlayın.
- Hem kendi başına hem de bir başkasının vereceği ilacı almasını öğretin.
- Seçenek sunun, sonucunu anlatın, tercih yapma hakkını kendisine bırakın.
- Sağlıklı beslenme alışkanlığı kazandırın.
- Kendi sağlık ve öz bakımına ilişkin eylemlerini övün.

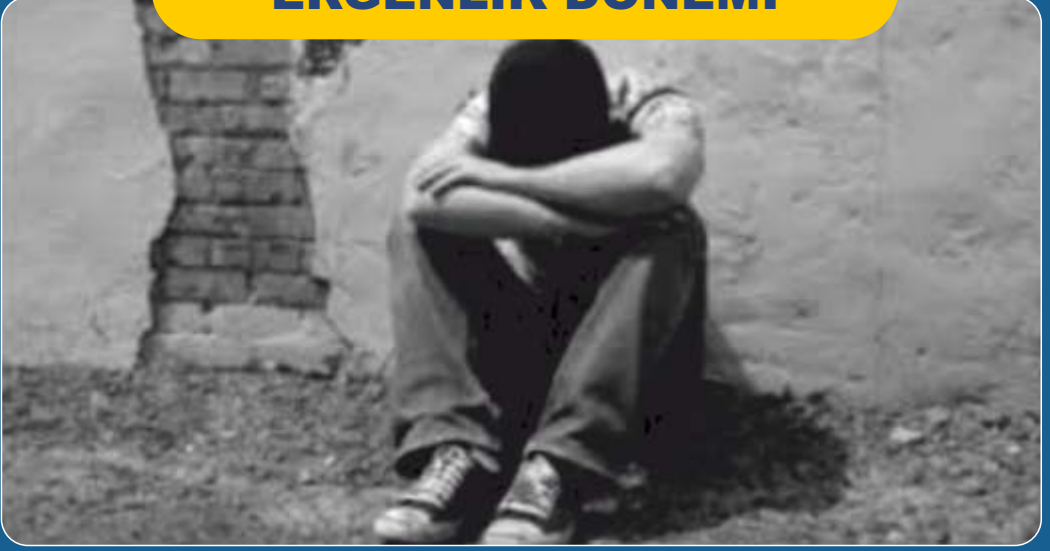
OKUL ÇAĞI

- Kuralları öğrenmelerini sağlayın.
- Sağlıklı olmanın önemini gündeme getirin.
- Sigara ve alkolün zararlarından bahsedin.
- Reklamlarda satış için izlenen yolları, kar amacıyla yapılan yanlışları anlatın.

MADDE KULLANMAYA BAŞLAMASINI ÖNLEMEK İÇİN NELER YAPABİLİRSİNİZ?

ERGENLİK DÖNEMİ

- Ergenlik dönemi özelliklerini iyi tanıyın, madde bağımlılığı için dönemin riskli olduğunu ancak her ergenin madde kullanmayacağını bilin.
- Okul/sınıf içindeki grup dinamiklerine dikkat edin.
- Sorumluluk alması için destekleyin, sınıf içinde görevler verin.
- Davranışlarındaki ani değişimlere karşı duyarlı olun.
- Kurallarınızda tutarlı olun.
- Spor ve diğer sosyal faaliyetlere yönlendirin.
- “Hayır” demeyi öğretmeye devam edin.
- Arkadaş baskısına karşı nasıl tepki verileceğini öğretin.
- Sorunlarının farkında olun.
- Sorunlarını çözmek için farklı yollar olduğunu öğretin.
- Bağımlılığın ömür boyu süren bir hastalık olduğunu anlatın .

MADDE KULLANAN ÖĞRENCİYE NASIL YAKLAŞACAĞIZ?

- Sorunu küçümsemeyin. (Benim sınıfımda-okulumda böyle şey olmaz)
- Ön yargılarınızın farkında olun. (Bunlar zaten serseri)
- Bilgi sahibi olun. (Bu konuda benim de bilgim yok, gel beraber öğrenelim)
- Açık, samimi ve inandırıcı olun. (Beraber çözelim)
- Konuşması için fırsat verin.
- Genellemeler yapmaktan kaçının. (Bundan adam olmaz)
- Söylediklerine ani tepki vermeyin.
- Korkularınıza dayanarak konuşmayın. (Ya diğerleri de alışırsa..)

MADDE KULLANAN ÖĞRENCİYE NASIL YAKLAŞACAĞIZ?

- Merakı arttırmayın. (Şu maddenin de şöyle etkileri varmış, sen biliyor musun?)
- Eğer öğrenci maddenin etkisi altında ise, onunla bu durumda konuşmayın, yararı olmaz.
- Kendinizi hazır hissetmeden (ön yargılardan uzaklaş, konu hakkında bilgilerinizi güncelle, uygun iletişim becerilerini hatırla v.b.) onunla konuşmayın.
- Onu etiketlemekten kaçının çünkü; bağımlı olarak etiketlenen öğrenciye yaklaşmak çok zordur.
- Ön yargınızın farkına varın. Böylece iletişimi aksatma olasılığını azaltırsınız.
- Öfke duyabilirsiniz ; sakinliğinizi korumaya çalışın.

ACİL DURUM...

ACİL DURUM NEDİR?

- Maddenin yüksek dozda alınması (zehirlenme, aşırı doz)
- Madde bulunmadığı için ortaya çıkan şiddetli yoksunluk belirtileri.

ACİL DURUMLARDA...

- Acil servis numarası olan 112'yi arayın, ambulans ve doktor isteyin.
- Soğukkanlılığınızı koruyun.
- Öğrenciyi sakinleştirmeye ve güven vermeye çalışın.
- Ortamı sakinleştirmek için ışıkları ve gürültüyü azaltın.
- Bilincini kaybettiyse yan yatırın ve soluk aldığından emin olun.
- Sağlık görevlileri gelene kadar asla yalnız bırakmayın.
- Sakinleşmesini sağlayın, güven verici cümlelerle hitap edin.
- Kusması halinde solunum yoluna kaçmasını engellemek için vücudunu yan çevirin.
- Gelen sağlık görevlilerine, öğrenciyle ilgili bilgiler verin.
- Kullanıcının yanında gördüğünüz toz, tablet ya da diğer şeyleri toplayın ve sağlık ekibine verin. Enjektör gibi delici ya da kesici aletler var ise bunları toplarken çıplak elle dokunmamaya ve kendinize zarar vermemeye dikkat edin.

YASAL YÖNDEN ALKOL VE MADDE KULLANIMI

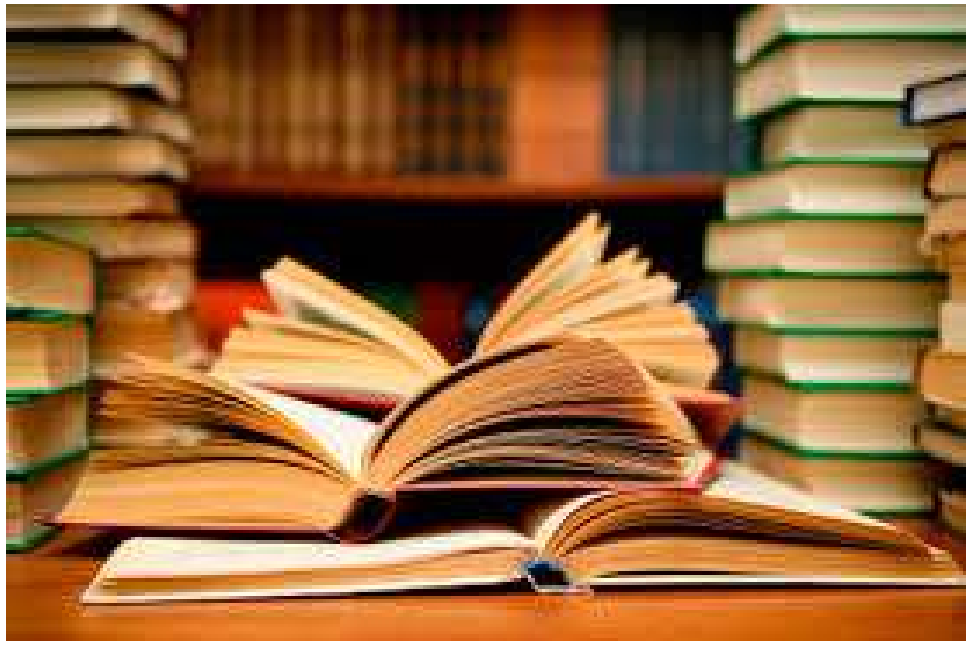
TCK Madde 192'ye göre;

- Kullanan kişi soruşturma başlatılmadan önce resmi makamlara başvurarak tedavi olmayı isterse, hakkında cezaya hükmolunmaz.
- Kullanıcı olan çocukların hukuki süreç başlamadan önce tedaviye ikna edilmeleri önemli .
- 12 yaşın üzerindeki çocukları okuldan polis, çocuk koruma kanunu kapsamında, sivil ekiplerle alabilir, karakola değil, çocuk şubeye götürülmeleri gerekir.
- 15 yaş altındaki çocukların alınması için savcılık talimatı gerekiyor.

ÖDEMiŞ İLÇE MiLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

KILAVUZUN HAZIRLANMASINDA BAŞVURULAN KAYNAKLAR

- T.C EGE ÜNİVERSİTESİ ÇOCUK VE ERGEN ALKOL, MADDE BAĞIMLILIĞI ARAŞTIRMA ve UYGULAMA MERKEZİ (EGEBAM)
- www.yesilay.org.tr
- SİYEZ, D.M (ERGENLERDE PROBLEM DAVRANIŞLAR)
- ÇANKAYA REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

**BU KILAVUZ ÖDEMİŞ İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
MADDE BAĞIMLILIĞI İLE MÜCADELE KOMİSYONU
TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.**

UMUTLAR KALMAYASIN

İnsan olmak yalnız başına
Kalabalıklarda zor
Yitiyor her gün bir yerim
Henüz yosunlaşmamışken yüreğim
Alın beni tutun ellerimi

Oyuncular
Ali GÜL - Süleyman ARSLAN - Ayhan SÜMENGEN
M. Nuri ERDOĞAN - Mehmet Ali DİNÇAY - İsmail ÖZTÜRK
Mustafa KOÇYİĞİT - Ahmet AŞAMA - Fahri BİLİCİ
Behiye Ulaşan ATAÇ - Erol KIRLI - Fatma DEMİREZEN
Bülent ÇELİK - Ahmet GÜL - Engin Can GEDİKBAŞI
Cevat GÖL - Sümeyra Büyükbacı YÖRÜK
Saadetin ULAŞAN - Fatma DEMİREZEN

2 PERDELİK TİYATRO

VAKALARIN YÖNLENDİRİLECEĞİ KURUM/KURULUŞLAR

Ödemiş Rehberlik ve Araştırma Merkezi - Tel: (0232) 545 50 70

**Ege Üniversitesi Çocuk ve Ergen Alkol Madde Bağımlılığı
Araştırma ve Uygulama Merkezi (EGEBAM)**

Telefon:0232-363-4899 <http://www.egebagimlilik.com/>

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi (AMATEM)

Adres: Bornova / İzmir Telefon:(0232) 444 13 43

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi (AMATEM)

Adres: 35340 İnciraltı/İzmir: (0232) 412 12 12

İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi (AMATEM)

Adres: Basınsitesi / İzmir - Telefon: (0232) 243 32 08

